

ARVIKA KOMMUN

Översiktsplan 2007

Foto: Gunnar Engelbrektsson, Mikael Kahlow, Jens Sarlin, Elisabeth Westergren

Antagen 2007-11-26
Laga kraft 2008-09-26

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

OM ÖVERSIKTSPLANEN	4
Hur arbetet organiseras	4
Översiktsplanens handlingar	4
ARVIKA – SYMBOL FÖR TILLVÄXT!	5
27 000 invånare	5
Näringsliv	5
Besöksnäring	6
Internationell, nationell, regional utveckling och samverkan	7
Infrastruktur	8
ARVIKA – EN KOMMUN ATT TRIVAS I!	10
Demokrati	10
Trygghet och tillgänglighet	10
Boende och närmiljö	10
Utbildning och lärmiljöer	11
Folkhälsa, kultur och fritid	12
Kollektivtrafik	12
ARVIKA - SATSAR PÅ BÄRKRAFT!	14
Långsiktig hållbar planering	14
Naturmiljö	14
Kulturmiljö	16
Säkerhet och risker	17
Miljöfaktorer	17
RIKSINTRESSANTA OMRÅDEN	20
Kommunikationer	20
Friluftsliv	20
Kulturmiljö	20
Naturmiljö	21

Om översiktsplanen

Översiktsplanen skall dels vara ett faktaunderlag i kommunernas fysiska planering och dels ett politiskt dokument avseende önskvärd inriktning och utveckling av kommunen. Det fortlöpande arbetet med översiktsplanen skall präglas av de gemensamma kärnvärdena; medborgarfokus, resultatnriktning, öppenhet, stolthet och förnyelse. Översiktsplanen ska ta hänsyn till och beakta de tvärsektoriella perspektiven; folkhälsa, funktionshinder, integration, jämställdhet och trygghet/säkerhet.

”Översiktsplanen skall redovisa kommunens syn på grunddragen avseende användningen av mark och vattenområden i kommunen samt hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras samt hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och iaktta gällande miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt Miljöbalken (MB). Översiktsplanens innebörd och konsekvenser skall kunna utläsas utan svårighet.” (Översiktsplanen i PBL, kapitel 4).

Samråd: Planarbetet inleds med ett samrådsförfarande i vilken innefattas länsstyrelsen, som även företräder de statliga myndigheterna, samt övriga regionala instanser och kommuner som berörs av förslaget. De myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget skall beredas tillfälle till samråd. Inkomna synpunkter och förslag till ändringar med anledning av dem skall redovisas i en samrådsredogörelse.

Utställning: Efter samrådet skall planen ställas ut under minst två månader. Utställningen skall bestå av planbeskrivning med tillhörande plankartor och samrådsredogörelse, gällande översiktsplan samt övrigt underlag av betydelse. I planbeskrivningen skall redovisas planeringsförutsättningarna, skälen till planens utformning och de åtgärder som kommunen avser att vidta för att fullfölja planen. Vidare skall redogöras för planens konsekvenser.

Antagande: De skriftliga synpunkter på förslaget som kommit in under utställningen och förslag till ändringar med anledning av dem skall sammanställas i ett utlåtande. Länsstyrelsen avger ett särskilt granskningsyttrande som skall ingå i handlingarna till översiktsplanen. Kommunfullmäktige antar översiktsplanen och skall ta ställning till dess aktualitet minst en gång per mandatperiod.

Genomförande: Översiktsplanen är inget juridiskt bindande dokument. Det konkreta genomförandet av olika förslag kräver därför prövning med detaljplan, bygglov mm.

Hur arbetet organiseras

En politisk ledningsgrupp leder arbetet. Översiktsplanarbetet har sin grund i olika temadiskussioner som förts både internt och externt med skolor, näringsliv, organisationer och föreningar. Tjänstemän har organiserats i arbetsgrupper med temaområden och arbetet har därefter sammanställts av en mindre grupp tjänstemän. En övergripande plan redovisar allmänna intressen och ställningstaganden.

För att få ett brett kunskapsunderlag har ledningsgruppen och kommunens förvaltningschefer besökt de sex kommundelarna för att få in synpunkter från kommuninvånare.

Översiktsplanens handlingar

Översiktsplan 2007

Översiktsplanen är en övergripande plan för kommunens fysiska planering och utgår från ledorden tillväxt, trivsel och bärkraft i vision Arvika 2010.

Stadsanalys och utvecklingsplan

Arvika stad, inklusive Jössefors och stadens omland, redovisas särskilt i en utvecklingsplan där förutsättningarna finns redovisade i en stadsanalys.

Kommundelarna

Förutsättningarna för respektive kommundel finns redovisade i kommundelsanalyser. Utifrån kommundelsbesöken har dessa kommundelsanalyser med ställningstaganden tagits fram. Analyser finns för Gunnarskog, Brunskog, Mangskog, Glava, Älgå – Ny och Stavnäs. Ställningstaganden redovisas sist i varje analys.

Miljökonsekvensbeskrivning

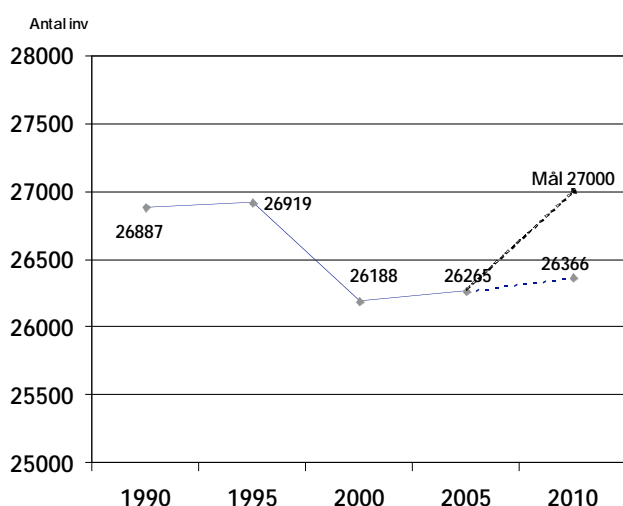
En miljökonsekvensbeskrivning, framtagen av extern konsult, utgör ett beslutsunderlag och beskriver hur relevanta miljömål och andra miljöhänsyn beaktas i översiktsplanen.

Arvika – symbol för tillväxt!

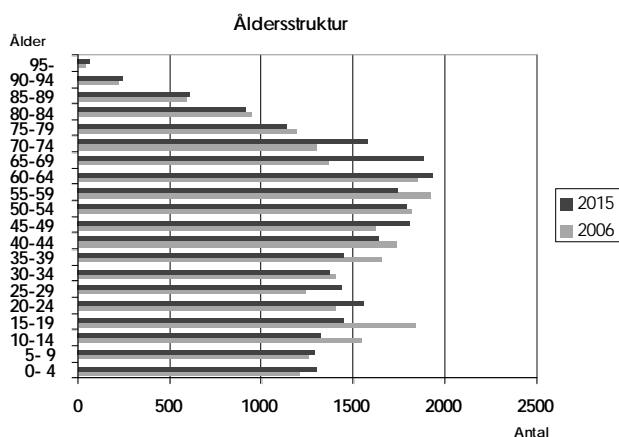
27 000 invånare

Arvika kommun är Värmlands näst största kommun, både till yta och till befolkning. Kommunens totala areal är 1 659 kvadratkilometer och det bor 16 invånare per kvadratkilometer.

Folkmängden i Arvika kommun har under 1990-talet minskat för att de första åren på 2000-talet öka något, till följd av ett positivt inflyttningsnetto. I vision Arvika 2010 anges ett befolkningsmål om 27 000 invånare. Visionen ger ett uttryck för en högre målsättning än vad framtagna befolkningsprognos visar. En ny vision med ett längre tidsperspektiv kommer att arbetas fram under kommande mandatperiod.

Enligt en framtagna befolkningsprognos av Statisticon AB för åren 2006 – 2015 anges att befolkningen förväntas öka med 211 personer från 26 265 till 26 476. Den faktiska folkmängden 31/12 2006 uppgick till 26 131. Antalet inflyttade per år beräknas till 925 personer medan antalet utflyttade beräknas till 809 personer. Detta ger ett

positivt flyttningsnetto på 117 personer per år. I genomsnitt bedöms 247 barn födas per år under prognosperioden och 343 dör, vilket ger ett negativt födelsenetto på -96 personer per år.

Befolkningssammansättningen i kommunen är också en faktor som påverkar den fysiska planeringen. Enligt prognosen väntas andelen barn 0-12 år öka något och andelen ungdomar i åldern 13-18 väntas inledningsvis öka kraftigt för att därefter minska och kurvan planas ut till tidigare nivåer. I segmentet 19-64 år sker inga större förändringar medan andelen 64-79 år väntas bli fler. För andelen 80 år och äldre planar kurvan ut under prognosperioden.

Ställningstagande

Befolkningsmålet för Arvika kommun är 27 000 invånare år 2010. Ett positivt inflyttningsnetto krävs för att nå befolkningsmålet.

För att möta befolkningsmålet krävs ett antal tillkommande boenden per år samt en fortsatt positiv utveckling av kollektivtrafiken och sysselsättningen.

Näringsliv

Näringslivets utveckling har avgörande betydelse för kommunens tillväxt. Ryggraden i näringslivet är industrin. I kommunen finns en stark tradition inom tillverkningsindustri med en dominans av verkstadsindustri. Ett kluster finns inom värme, kyla och ventilation samt ett inom fordonsrelaterad industri. Företagen utvecklas väl och såväl nyinvesteringar som nyrekryteringar ger uttryck för en tillväxtkraft och en utveckling som är mycket positiv för kommunen.

Arvika kommun skall ha god planberedskap och kunna erbjuda mark som är konkurrenskraftig för näringslivet. Tillsammans med privata fastighetsägare ska bra lokaler finnas för näringslivet. Genom omvärldsbevakning ska kommunen möjliggöra en beredskap för och insikt om vilka konsekvenser olika utvecklingstendenser kan få för kommunen.

Ett allt större internationellt beroende och strukturförändringar tvingar fram en utveckling för förnyelse för att klara långsiktig ekonomisk tillväxt. Med kommunens vision som grund ska näringslivets behov och etableringsintressen tillgodoses.

Tjänstesektorn bedöms kunna utvecklas och stärkas ytterligare. Kommunen ser gärna fler tjänstefö-

retag för att få en starkare och mindre sårbar arbetsmarknad.

Mark för nya verksamhetsområden ska planeras för att kunna möta framtida behov, men främst skall befintliga områden förnyas och förtätas som exempelvis centrum/hamnområdet. Oexploaterade områden längs riksväg 61 bedöms också attraktiva för nyetablering.

Integration av bostäder och icke störande verksamheter kan förekomma där så bedöms möjligt, då det ger en levande, mångfaldig miljö.

Arvika har en lång tradition som handelsstad. Den konkurrensfördel som idag finns och är under utveckling är stadsmiljön, den pittoreska småstaden med närheten till service i olika former. Inom ramen för Föreningen Aktiva Arvika samverkar kommunen med näringslivet.

Arvika kommun omfattar ett stort landsbygdsområde. Samverkan mellan olika parter och aktörer på landsbygden är viktiga ingredienser för landsbygdens utveckling. En positiv utveckling för företagen på landsbygden, för det sociala klimatet och den sociala ekonomin förstärker förutsättningarna för att våra bygder ska ha livskraft och försörjningsförmåga. Genom varuförsörjningsstöd och samverkan med olika aktörer bidrar kommunen till att lanthandel och olika servicefunktioner finns i våra bygder.

Ställningstagande

Arvika kommun skall ha god markberedskap och kunna erbjuda mark och tillsammans med privata fastighetsägare lokaler, som är konkurrenskraftiga.

Arvika stad skall vara kommunens centrum för handel. Den kommersiella servicen i kommunedelarna bidrar till en god varuförsörjning. Extern handel i nära anslutning till staden skall ytterligare komplettera handelsstrukturen. Det är angeläget att handeln bibehålls och utvecklas. Kommunens fysiska planering skall stimulera en sund konkurrens.

Ett antal utredningsområden redovisas som utredningsområden för verksamheter. De finns beskrivna i text i Utvecklingsplan för Arvika stad och Jössefors, samt i Översiktsplan för kommundelarna och är markerade på karta.

Kommunen stöder utveckling av företagande på landsbygden.

Besöksnäring

Arvika kommun har goda förutsättningar att utveckla besöksnäringen. Med storslagen natur, vackra kulturmiljöer, många sevärdheter och ett bra handelsutbud lockar kommunen till besök från både in- och utland. Besöksmålen är av stor betydelse för regionens ställning som ett attraktivt resmål. Besöksnäringen har betydelse för såväl systerstättning som ekonomi.

Kvalitetstänkande är viktigt för en positiv utveckling av besöksnäringen. Det är uppenbart att det finns ett samband mellan den fysiska miljön, mark- och vattenanvändningen och näringens utvecklingsmöjligheter. Därför bör den fysiska miljöns betydelse för besöksnäringen lyftas fram och föras in i planeringen.

God infrastruktur i form av vägar, järnväg, flyg, hamn, IT och telekommunikationer är grundläggande för besöksnäringens utveckling.

Av betydelse för utvecklingen är den boendekapacitet som finns i kommunen. Genom att stimulera aktörer till satsningar på evenemang och fortsätta arbetet med affärs- och produktutveckling ska Arvika stärkas som besöksmål.

Ställningstagande

Kommunens attraktivitet för det rörliga friluftslivet skall behållas och utvecklas med beaktande av långsiktig ekologisk hållbarhet. Områden av riksintresse för friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

Genom en god fysisk planering möta besöksnäringens behov och därigenom ge förutsättningar för att kunna öka besöksnäringens intäkter och skapa fler arbetstillfällen.

Stimulera till ökad bäddkapacitet, exempelvis genom hotell, ny fritidshusbebyggelse eller annat boende.

Internationell, nationell, regional utveckling och samverkan

Nya former av samarbete gör att fysisk planering har blivit mer och mer beroende av beslut och åtgärder som sker utanför den egna kommunens gränser. I ett EU-perspektiv påverkas vi bl.a. av lagstiftning inom miljöområdet, där vi i vår kommun ska göra anpassningar för en hållbar utveckling. Luftföroreningar, koldioxidutsläpp m.m. från Europa påverkar oss. FN:s uppdrag till alla delstatar att göra en agenda för hållbar utveckling uppfordrar också till handling.

Värmland måste för sin del dra mer nytta av att vara beläget mellan de två starka tillväxtmetropolerna Oslo och Stockholm. Vår kommun finns längs den Nordiska Triangeln – sträckningen Oslo-Karlstad-Stockholm. Denna del måste lyftas fram och synliggöras för att den ska kunna bli en tillgång för tillväxt i Värmland. I projektet tillväxtkorridoren Oslo – Karlstad – Stockholm som är ett samarbete mellan Region Värmland, Länsstyrelsen i Värmlands län, Karlstads Universitet samt Akershus, Hedmark och Östfolds fylkeskommuner är det övergripande målet att tillväxtkorridoren skall öka dynamiken och bidra till regionförstoring i vår del av Skandinavien. Omfattande studier och planering för utveckling av tåg, järnväg, kollektivtrafik och godstrafik i korridoren pågår. Arvika kommun deltar med kraft i projektet.

Det regionala tillväxtprogrammet för Värmlands län, "Hållbar Värmländsk Växtkraft", omfattar perioden 2004 till 2007. Programmet har tagits fram i samarbete mellan länsstyrelsen, Region Värmland, näringslivet och flera myndigheter och aktörer. Tillväxtprogrammet innehåller olika uppdrag som ska genomföras, så att tillväxten i Värmland ökar. Tillväxten ska vara socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar.

Alla län och regioner i Sverige tar nu fram regionala utvecklingsprogram (RUP). I Värmland görs det i en process i nära samarbete mellan myndigheter och näringsliv. RUP är en långsiktig strategi. Den beskriver hur lokala, regionala och centrala resurser ska samordnas i det regionala utvecklingsarbetet.

Arvika kommun har utifrån det regionala tillväxtprogrammet för Värmland formulerat vision Arvika 2010, en näringslivsstrategi för åren 2004-2006 och ingår tillsammans med de sex västvärmländska kommunerna i ett gemensamt måldokument om samverkan kommunerna emellan. I den nya organisation som trädde i kraft den 1 januari 2007

kommer insatser för tillväxtskapande åtgärder fortsatt att bearbetas och utvecklas.

Den statliga Ansvarskommittén har vid årsskiftet 06/07 presenterat ett förslag till den offentliga förvaltningens indelning och organisering. Region Värmland har från den 1 januari 2007 blivit regionalt samverkansorgan, vilket innebär huvudmannaskap för folkhögskolorna och ansvar för regional utveckling.

När det gäller riksintressen inom Värmlands län utgår kommunen från att länsstyrelsen har gjort erforderlig samordning över kommungränserna samt bevakar att mellankommunal samordning påtalas där det behövs.

Efter översvämningarna i Byälven i Väner 2000/01 som hårt drabbade Arvika och Säffle har ett samarbete dessa kommuner emellan samt länsstyrelsen och Eda kommun pågått för att utreda orsakerna till översvämningssituationen i Byälven. Som en fortsättning har även förslag till åtgärder utarbetats hur översvämningssituationen i framtiden skall begränsas.

Järnvägen och riksväg 61, länsvägarna 175, 172 samt E 45 är också mellankommunala intressefrågor där samverkan pågår.

Procedurområden, dvs höjdbegränsande områden för att säkerställa hinderfrihet och flygsäkerhet, för Torsby flygplats och Karlstad flygplats berör kommunen i ringa omfattning. I norr vid sjön Tvälven (Torsby flygplats) och i sydöst vid Brunsberg (Karlstad flygplats). Dessa procedurområden utgör riksintressen och ska beaktas vid planering.

Handelsetableringar i kommunen och dess närhet påverkar handelsströmmarna. Nya köpcentrum i intilliggande kommuner bedöms ha en viss dragningskraft på befolkningen i Arvika kommun. En fortsatt utveckling av handeln i stadskärnan och den planerade etableringen på Falleberget kan hindra ett tapp av framförallt sällanköpsvaror. Handelns Utredningsinstitut har gjort analyser över både centrumhandeln och etableringen vid Falleberget och bedömer att de nya etableringarna stärker handeln i kommunen så att det relativt stora utflödet kan halveras.

Ställningstagande

Kommunen ska aktivt verka för att förstärka och utveckla samverkan med andra kommuner, regioner och nationer.

Procedurområden för Karlstad och Torsby flygplats utgör riksintressen, berör kommunen och ska beaktas vid planering.

Infrastruktur

Redan i visionen och de övergripande målen för översiktsplanen har en fortsatt positiv utveckling av kommunikationerna utpekats som en mycket viktig tillväxtfaktor. Det är därför viktigt att översiktsplanen ger stöd för utveckling av såväl vägnätet, järnvägstrafiken och sjöfarten som flygtrafiken.

Arbetet med revidering av nationella och regionala planer för utveckling av vägnätet och järnvägen under planeringsperioden 2004-2015 pågår löpande. Det är kommunens ambition att försöka tidigarelägga viktiga investeringar under planeringsperioden som t.ex. skett framför allt på riksväg 61.

Arvika kommun samverkar också med svenska och norska kommuner inom ARKO-samarbetet för att förbättra de gränsöverskridande kommunikationerna. Arvika kommun ingår som en part i tillväxtkorridoren Stockholm – Oslo och verkar för bättre förbindelser i detta projekt.

Arvika kommun genomkorsas av Värmlandsbanan, del av järnvägsförbindelsen Oslo - Stockholm, med station i Arvika. Värmlandsbanan som i dag har en mycket modern standard ingår i den strategiska europeiska TEN-strukturen. Banan trafikeras idag av såväl modern fjärrtågtrafik, modern regionaltågtrafik som godstrafik. Trafiken är gränsöverskridande.

Kommunen har ambitioner att tillskapa en knutpunkt i Arvika i anslutning till järnvägsstationen. Järnvägen är en viktig framgångsfaktor och en fortsatt positiv utveckling av järnvägstrafiken för såväl person- som godsbefordran är av strategisk betydelse.

Flygplatsen öster om Arvika tätort används för både affärsflyg och sportflyg. Banlängden är för närvarande 1150 meter. Kommunens målsättning

är en fortsatt utveckling av flygplatsen och flygtrafiken till nytta för kommunens näringsliv. Westlanda utgör ett komplement till Karlstad flygplats och Gardermoen. En landningsplats för helikopter finns vid Arvika sjukhus som används för sjuktransporter.

Sjöleden från Vänern via Säffle kanal och Glafs-fjorden till Arvika är allmän farled och förvaltas av Trollhätte Kanalverk. Längs farleden finns bryggor och hamnar att användas för angöring. Nyttosjöfarten har upphört och den sjöfart som finns är turist- och fritidsbåttrafik. Enligt en tidigare utförd utredning visade näringslivet i Arvika inget intresse för ökade sjötransporter. Trafiken med turist- och fritidsbåtar ökar däremot och bedöms ha goda utvecklingsmöjligheter. Det är angeläget att farleden bevaras för både nyttotrafik och fritidstrafik och att inga åtgärder vidtas längs farleden som kan bli till hinder för en fortsatt utveckling av sjötrafiken.

Utvecklingen inom data- och telekommunikation har varit och kommer att fortsatt vara mycket intensiv. Samma infrastruktur kan idag användas för flera olika former av kommunikation. Vi ser en ökning av IT-tjänster som kräver nät med hög kapacitet. IT-beroendet ställer allt högre krav på säkerhet.

Staten och kommunen samfinansierade en utbyggnad av den lokala IT-strukturen i kommunerna i länet vilket för Arvikas del resulterat i att vi 2005 har utbyggt ADSL-standard i tätorten och till 10 orter på landsbygden. Därutöver är ADSL-standard utbyggt till ett antal orter men fortfarande saknas utbyggnad till flera områden. Region Värmland har i samarbete med kommunerna upphandlat fortsatt bredbandsutbyggnad för att nå minst 98% täckning av hushållen. En fortsatt utbyggnad planeras i Arvika kommun.

Täckningskartor för mobiltelefoni över Arvika kommun visar att täckningen är bäst i tätorten samt i rv 61:s sträckning. I de norra och västra kommundelarna är täckningen dålig.

Ställningstagande

Riksväg 61 utgör riksintresse. Inriktningen är fortsatt ombyggnad och förbättring enligt framtagna vägutredning och handlingsplan. För länsvägarna 172 och 175 är inriktningen fortsatt medverkan för förbättrad standard för konkurrenskraftiga gods- och persontransporter.

Järnvägen är ett riksintresse och en viktig framgångsfaktor. En fortsatt positiv utveckling av järnvägstrafiken för såväl person- som godsbefordran är av strategisk betydelse. En utökad kapacitet på järnvägen är nödvändig för en fortsatt utveckling.

Kommunen skall i nära samverkan med Vägverket, Banverket, länsstyrelsen och Värmlandstrafik AB tillskapa en knutpunkt för kollektivtrafiken i anslutning till järnvägsstationen i Arvika.

Både Westlanda flygplats och helikopterplatsen vid Arvika sjukhus är viktig infrastruktur. Kommunen ska i ett nära samarbete med näringslivet verka för en fortsatt utveckling av flygtrafiken. En översyn av bullerzonen för flygfältet behöver göras.

Farleden Arvika – Säffle skall värnas för att säkerställa sjöfarten. Framtida möjligheter till godshandtering i hamnen ska utredas.

Medverka till en fortsatt utbyggnad av IT-infrastrukturen i hela kommunen för att stärka kommunens attraktivitet, stödja näringslivet och nå befolkningsmålet 27 000 invånare.

Arvika – en kommun att trivas i!

Demokrati

Planeringen och planeringsprocessen är viktig för alla människor som bor och verkar inom kommunens gränser. Att få medborgare engagerade är också ett sätt att skapa ett samhälle som berör många och där dessa är delaktiga.

Fysisk planering har förändrats under de senaste 20 åren. Påtagligt är att skönhet och estetik har förts in i planföresättningsarna och dessutom diskussioner om staden med mötesplatser och dess funktioner. Anspråk från natur- och kulturmiljöer samt de mjuka sektorerna har också vidgat planeringsperspektiven. Detta innebär att fler människor av olika grupperingar, barn och ungdomar, invandrare m fl, ger planeringen ett bredare innehåll utifrån deras perspektiv och planeringen blir både mer komplex och mer mänsklig.

Att ta vara på både män och kvinnors synpunkter inom samhällsplaneringen ger en bättre översiktsplan vilket bidrar till ett mer jämställt samhälle och en samhällsbyggnadsprocess som belyses ur många aspekter.

Arvika är idag en kommun med mångkulturella inslag. De nya svenskarna ger oss vidgade perspektiv på tillvaron. Kunskap och förståelse mellan olika kulturella grupper har stor betydelse för att skapa ett samhälle fritt från rasism och diskriminering.

Planering inom kommunen skall, oavsett om det är översiktlig eller detaljplanering, skapa förutsättningar för ett brett samråd och jobba med lokalt förankrade referensgrupper. Barnens synpunkter ska ges en tydlig och viktig roll i planeringen och i det färdiga resultatet.

Ställningstagande

Den fysiska planeringen ska bedrivas med öppenhet och insyn, så att medborgarinflytandet blir starkt och beslutsunderlaget bra.

Trygghet och tillgänglighet

Den fysiska miljön skall utformas så att den enskilde kan röra sig och ta del av lokalsamhället. Viktiga faktorer för att skapa trygghet är god tillgänglighet, god anpassning och användbarhet för funktionshindrade, hög trafiksäkerhet, god belysning, samt väl definierade gc-stråk. Gestaltning som underlättar uteaktiviteter av olika slag är bety-

delsefull. Finns åtskilliga anledningar till utevistelse ökar tillfällena till möten och gemenskap.

Tillgången till god närservice i kommundelarna såsom t.ex. vård och omsorg, skola, kollektivtrafik, kommersiell service är av stor vikt för dess invånare.

Trygghetsmässigt skall kommunen verka för att äldre människor får goda bostäder och inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd. Vidare skall kommunen inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver ett sådant boende.

Ställningstagande

Jämställdhetsaspekter, tillgänglighetsfrågor och användbarhet för funktionshindrade är av stor vikt och ska beaktas vid all planering.

Närmiljöer skall vara trygga och säkra med en trivsamt miljö.

Vid lokalisering och planering av boende för dem som till följd av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver ett anpassat boende, skall tillgänglighet, trygghet och social gemenskap särskilt beaktas.

Boende och närmiljö

Arvika stad är kommunens centralort och motor i tillväxten för hela kommunen. Tätorten kommer att växa befolkningmässigt främst genom förtätning och förnyelse av staden.

En av kommunens styrkor är det breda utbudet av boendemiljöer med olika karaktär och kvaliteter. Det finns ett flertal olika typer av boendemiljöer i kommunen i form av staden, mindre tätorter, byar samt landsbygdsboende i skogsmiljöer eller öppna landskap. Ny- och ombyggnation bör inriktas på att bevara och utveckla det breda utbudet.

Sedan några år tillbaka råder brist på bostäder och bostadsbyggnationen har kommit igång. Det bedöms finnas behov av ytterligare bostäder och för att nå befolkningsmålet ska kommunen kunna erbjuda möjlighet att bygga bostäder i attraktiva lägen. I översiktsplanen utpekas ett antal utredningsområden för bostäder. Flera av utredningsområdena finns i tätortsnära grönområden. Vid fortsatt planering ska de boendes och allmänhetens tillgång till grönområden säkerställas.

Attraktivt boende är också möjligheten att ha sin bostad eller sitt fritidshus i anslutning till en sjö eller ett vattendrag. Kring sjöar och vattendrag är strandskyddet i dag 100 meter, vilket kommunen oftast bedömer som fullt tillräckligt. I områden med höga natur- och friluftslivsintressen finns ett utökat strandskydd upp till 300 meter. Kring Glafs-fjorden i Arvika kommun är strandskyddet exempelvis 200 meter. Kommunen inrymmer många mil stränder och ett ianspråktagande av mindre områden för permanent- eller fritidshusbebyggelse bedöms kunna prövas i en planprocess. Genom att använda planinstrumentet vid tolkning av strandskyddsbestämmelser kan attraktiva boendemöjligheter tillskapas. En viktig del i processen är då att visa att en exploatering kan ske med beaktande av strandskyddets syften dvs. behålla eller förbättra förutsättningarna för det rörliga friluftslivet och för växt- och djurlivet. Vid lokaliseringssprövning inom strandskyddsområden ska exempelvis kommunens naturvårdsinventering och strandbiotopsinventering användas som underlag.

Bebyggelse utanför tätorter skall inte tillåtas växa ihop till långa band längs vägar, sjöar och vattendrag. Byggnader bör samlas i grupper, åtskilda av obebyggda partier med sådan storlek att de medger genomsläpp, naturupplevelser från vägen, rekreation etc. Ny enstaka bebyggelse i stadens direkta närhet ska prövas med hänsyn till stadens framtida markbehov.

Vid bygglovprövning för ny bebyggelse skall stor vikt läggas vid vatten- och avloppslösningar. En förtätning och ett intensivare utnyttjande av områden får inte medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön, eller att VA-anläggningarnas kapacitet oprövat tas i anspråk. Gemensamma anläggningar skall prövas före enskilda anläggningar. Utformningen och utförandet av enskilda anläggningar eller servisledningar, som ansluts till kommunal anläggning för vatten och avlopp, skall granskas.

Ställningstagande

Ny bebyggelse skall byggas i sådana etapper att den kan införlivas i samhällena på ett naturligt sätt utan att det uppstår negativa konsekvenser i form av kategoriseringar, segregation och utanförskap.

Arvika stad ska växa främst genom förtätning och förnyelse av staden. Tillgången till tätortsnära grönområden ska säkerställas.

Nyproduktionen skall omfatta ett allsidigt lägenhetsutbud med god tillgänglighet samt blandade upplåtelseformer.

Kommunen skall erbjuda möjligheter att bygga bostäder i attraktiva lägen, både permanent- och fritidshusbebyggelse. Ett antal utredningsområden för bostäder utpekas. Områdena beskrivs i text i Utvecklingsplan för Arvika stad och Jössefors, samt i Översiktsplan för kommundelarna, samt framgår av karta.

Vissa strandnära områden anser kommunen lämpliga för bebyggelse. Kommunens landsbygdsområde är omfattande och för att stärka attraktiviteten och tillväxten ska planinstrumentet kunna användas för tolkning av strandskyddsbestämmelserna. Vid lokalisering av ny permanent- och fritidshusbebyggelse skall strandområdets allmänna tillgänglighet beaktas. Vid lokaliseringssprövning inom strandskyddsområden ska exempelvis kommunens naturvårdsinventering och strandbiotopsinventering användas som underlag.

Kommunala gator och vägar, samt gång- och cykelvägar skall utformas med syfte att få god och trafiksäker tillgänglighet till skolor, arbetsplatser och andra besöksmål.

Kommunen har en principiell positiv grundinställning till enskild permanentbebyggelse på landsbygden. Den skall ske på sådant sätt att VA-frågorna kan lösas lokalt. Bostäder skall i första hand planeras så att möjligheterna att utnyttja befintlig service tas till vara.

Utbildning och lärmiljöer

I utvecklingen av vårt samhälle spelar skolan och skolans verksamhet en betydelsefull roll. Vår framtid är i allra högsta grad beroende av hur de unga formas till vuxna samhällsmedborgare. Det är därför väsentligt att miljöerna kring våra skolor är bra och ändamålsenliga. Detta gäller naturligtvis själva lärmiljön i vilken de unga vistas i det vardagliga

arbetet. Det är viktigt att dessa miljöer upplevs som goda och stimulerar till kreativt arbete.

Utifrån bedömningar om förändringar i elevunderlaget kan en omfördelning av elever mellan skolor behöva göras. I vissa fall kan en mindre utbyggnad av någon skola bli aktuell. I nuläget finns inget behov av att avsätta mark för nya skolor.

Flera av våra skolor på landsbygden har ett vikande elevunderlag. Ett sätt att motverka ett vikande elevunderlag är att kunna stimulera till attraktiva boendemöjligheter som stärker området.

Kommunens skollokaler håller bra kvalitet, liksom den omgivande miljön. Det handlar då om en bra närmiljö, gärna med inslag av grönområden, skog eller parker. Kommunikationerna till och från skolorna ska fortsatt vara väl fungerande, inte minst för av- och påstigning samt parkering.

Ställningstagande

Kommunen skall även fortsatt se till att utbildningens behov av ändamålsenliga lokaler är täckt och att närområdena utformas utifrån en säker och trygg miljö.

Folkhälsa, kultur och fritid

Familjens trivsel och fritiden bedöms få en allt större betydelse framöver.

Den fysiska planeringen, t ex boende, kommunikation, service och fritid påverkar människors möjligheter till goda levnadsvanor och välbefinnande. Den sociala och ekonomiska situationen har också stor betydelse, liksom upplevelsen av trygghet, delaktighet och framtidstro. Kommunen skall skapa förutsättningar för en samhällsutveckling som främjar hälsa och välbefinnande.

Genom ett rikt utbud av idrotts- och friluftaktiviteter ges möjlighet till en aktiv fritid, vilket bidrar

till att den fysiska och psykiska hälsan förbättras. Dessutom upplevs kommunen som en attraktiv plats, med god livskvalitet, att bo och leva i. Inom kommunen finns stora arealer som är viktiga för det rörliga friluftslivet. Kommunen ansvarar för anläggningar såsom sim- och sporthallar, idrottsplatser, motionsspår, badplatser med mera. Därutöver samverkar kommunen med och stöder föreningslivet genom bidrag till föreningsdrivna anläggningar och aktiviteter. Många av våra anläggningar bidrar till att stärka Arvika som besöksort och kan utvecklas ytterligare. Tillgången till aktiviteter av olika slag ska ha god geografisk spridning.

Ett mångsidigt och självständigt kulturutbud är en viktig del av ett demokratiskt och fritt samhälle. En förutsättning för mångfalden är många gånger någon form av stöd. Arvikas signum är ett rikt och brett kulturliv som kan utvecklas ytterligare, främst inom konst, konsthantverk och musik. Arvika bibliotek med bokbussen har en viktig roll i folkbildningsarbetet och i utbildningens tjänst.

Barns och ungdomars skapandekraft och initiativförmåga ska ges utrymme att utvecklas. Ungdomskulturens positiva utveckling i Arvika måste tas tillvara och ges stöd att fortsätta utvecklas.

Ställningstagande

Den fysiska planeringen skall skapa förutsättningar för levnadsvanor som främjar hälsa och välbefinnande.

I kommunen skall fortsatt finnas tillgång till ett brett utbud av kultur- idrotts- och fritidsaktiviteter. Kommunen tillhandahåller vissa idrotts- och fritidsanläggningar, bibliotek samt vissa lokaler för kulturverksamhet. Kommunen skall i övrigt samverka med och stödja föreningslivet. Barn- och ungdomars initiativförmåga prioriteras och skall särskilt tas tillvara.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i länet sköts på kommunernas och landstingets uppdrag av Värmlandstrafik AB. Kollektivtrafiken sker främst med buss och tåg. Tåg- och bussförbindelserna kompletterar varandra. Tågtrafiken mot Karlstad och vidare mot Stockholm har god turtäthet. En ny trafiklösning mot Norge startade i januari 2007. Via Kil finns förbindelser mot Göteborg. Regional busstrafik är bäst utvecklad i stråket längs riksväg 61, mot Kongsvinger och mot Karlstad.

Landsbygdslinjer finns mot Säffle, Grums, Köla, Skillingmark och Årjäng. Inom Arvika kommun finns landsbygdslinjer till alla kommundelar och den kompletteras av skolskjutstrafiken.

I juni 2005 infördes en ny lösning för tätortstrafiken i Arvika med blandat fasta busslinjer och flexlinjer.

Kommunen genomkorsas av de stora stråken riksväg 61 och järnvägen. Planeringens huvudinriktning är att ange strategier för optimal resursanvändning för att förbättra kollektivtrafikens möjligheter att fungera som ett konkurrenskraftigt alternativ till det enskilda bilåkandet.

Ökade satsningar på kollektivtrafiken kommer alla befolkningsgrupper till godo. För att underlätta resandet för äldre och barnfamiljer är det viktigt att ta hänsyn även till enkla, praktiska frågor, som anordnandet av hållplatser med bänkar, god belysning, säkra gångvägar, inga bussbyten etc.

Ställningstagande

Kommunen skall aktivt verka för och stödja en fortsatt utveckling av kollektivtrafiken för att utvidga arbetsmarknaden.

Kollektivtrafiken skall erbjuda ett attraktivt trafikutbud som ger förbättrade möjligheter för arbetspendling, bland annat timmestrafik på stambanan. Trafiken ska samordnas i en eller flera knutpunkter, där om- och påstigning kan ske till annat färdslag.

Kommunen skall fortsätta arbetet med att skapa säkra trafikmiljöer och öka tillgängligheten för funktionshindrade.

Arvika - satsar på bärkraft!

Långsiktig hållbar planering

Sveriges riksdag har antagit sexton miljökvalitetsmål. Dessa beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö samt natur- och kulturreсурser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Värmlands län har sedan antagit dessa som regionala mål. De sexton miljökvalitetsmålen (punkterna 10 och 14 berör ej kommunen) utgörs av:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Till varje miljökvalitetsmål är ett antal delmål knutna. Delmålen anger att en viss miljökvalitet ska vara uppnådd eller att förändringar ska vara genomförda vid en viss tidpunkt för att miljökvalitetsmålen ska kunna uppnås inom en generation. Delmålen och åtgärder för att nå dem är utformade med utgångspunkt i fem grundläggande värden:

1. Människors hälsa
2. Den biologiska mångfalden och naturmiljön
3. Kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena
4. Ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga
5. En god hushållning med naturresurser

Kommunens miljöpolicy har som övergripande mål att bibehålla och förstärka Arvika kommun som en attraktiv kommun att bo och arbeta i, samt att utveckla kommunen till en bärkraftig kommun. Policyn innehåller principer och målsättningar som ligger till grund för kommunens långsiktiga arbete:

1. Minimering av energianvändningen
2. Minimera användningen av fossila bränslen
3. Minimera användningen av ozonnedbrytande ämnen
4. Hushålla med begränsade naturresurser
5. Eftersträva ökad kretsloppshushållning

Ambitionsinriktningen ska vara att bevara den biologiska mångfalden, låta försiktighetsprincipen styra beslut och handlingar samt att använda miljökonsekvensbeskrivningar som en del i beslutsunderlag inför större beslut.

Ställningstagande

Översiktsplanen är vägledande för kommunens planering mot en långsiktigt hållbar utveckling. Den visar på hur en fortsatt god livsmiljö kan utvecklas i Arvika kommun. Den fysiska planeringen skall belysas ur ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter och konsekvenser.

Kommunens miljöpolicy ska tillämpas och bidra till att miljökvalitetsmålen nås. Vid politiska beslut som medför förändringar i den fysiska miljön ska konsekvenser ur miljösynpunkt belysas eller beskrivas.

Översiktsplanen redovisar i olika avsnitt ställningstaganden som hör till de fem grundläggande värdena.

Naturmiljö

Naturen kännetecknas av variationsrikedom, mångfald och ekologisk samhörighet. Att värna den biologiska mångfalden är ett grundläggande syfte med lagstiftningens olika skyddsinstrument avseende naturvärden och kommer i uttryck i statliga anspråk såsom riksintressen och Natura 2000. Som ytterligare ett hjälpmedel för bedömningar

finns en naturvårdsinventering som kommunen tagit fram.

Skogen är ett starkt kännetecken för Arvika och Värmland. Den är en viktig basresurs i vår ekonomi och erbjuder samtidigt ett rikt och varierat djur- och växtliv. Skogen utgör också en kulturbärande i form av människans avtryck – historiska boställen, fångstplatser och olika idéer om skogsbruk genom sekler och decennier.

Skogen inbjuder till friluftaktiviteter för människornas trivsel och fritidssysselsättningar. Tillgången till närskogsområden i bebyggelsemiljöerna är av grundläggande betydelse för friskvård och välbefinnande.

Kommunens bebyggelse på landsbygden är oftast i form av byar som omges av den odlade åkermarken. Viktigt är en fortsatt hävd av åkermarken, betesmarker och hagar.

Staten kan bilda naturreservat för att långsiktigt slå vakt om de allra mest värdefulla miljöerna. Syftet är att bevara livsmiljöer för växt- och djurarter. Naturreservaten skyddas i MB 7 kap 4-8 §§, naturreservat. Vid åtgärder inom områdena skall alltid samråd ske med länsstyrelsen. Följande områden finns i Arvika kommun:

Glaskogen (1702008)
Stömne (1702005)
Bergs Klätt (1702013)
Örvattnet (1702057)
Perserud (1702002)

Natura 2000 är benämningen på ett nätverk av skyddad natur inom EU. Syftet är att bevara vissa utpekade naturtyper och arter som är särskilt angelägna att skyddas i ett europeiskt perspektiv. Områdena skyddas i MB 7 kap 28 §, Natura 2000. För varje område ska länsstyrelsen upprätta en så kallad bevarandeplan, som syftar till att ge de skyddade naturtyperna och arterna en gynnsam bevarandestatus. Vid åtgärder inom eller utanför området skall alltid samråd ske med länsstyrelsen om skada eller störning på områdets naturvärden riskeras. Följande områden finns i Arvika kommun:

Rödvattnet och Majendal (SE 0610133)
Örvattnet (SE 0610137)
Storområdet Alken (SE 0610150)
Stömne (SE 0610155)
Älgån och Mörtebäcken (SE 0610159)
Slorudsälven (SE 0610160)
Dalsälven (SE 0610161)
Öjenäsbäcken (SE 0610162)
Bergs Klätt (SE 0610189)

Byamossarna (SE 0610209)
Lafallhöjden (SE 0610237)

Riksintressena för naturvård och friluftsliv finns redovisade i avsnittet riksintressanta områden.

Arvika är en sjötät kommun som ger goda förutsättningar för ett rikt och varierat växt- och djurliv i vattendragen. Utöver riksintressen, naturreservat och Natura 2000-vattendrag finns värdefulla vattenområden ur natur, kultur och fiskesynpunkt. Några exempel är Glafsforden, Värmeln och Vrångbäcken, Bergsjön, Nysockensjön, Racken, Älgsjön, norra och södra Örsjön. Alla områdena finns redovisade på karta.

Strandskyddet är till för att skydda friluftslivets intressen samt att värna livsbetingelserna för strandberoende växt- och djurliv. Kommunen har en god uppfattning om de olika värden för djur- och växtliv som finns i och längs stränderna. En strandbiotopinventering finns som underlag för kommunens bedömningar.

Kommunens sjöar är i olika omfattning påverkade av försurning. Ett stort antal våtmarker, vattendrag och sjöar i Arvika kommun kalkas fortlöpande för att motverka försurning.

Ställningstagande

Naturvårdens intressen och de ekologiska förutsättningarna är viktiga att beakta i all planering. Naturvårdshänsyn prioriteras i områden med riksintresse och i områden med höga naturvärden.

I värdefulla vattenmiljöer som innehåller populationer av hotade arter som t.ex flodpärlmussla och flodkräfta ska särskilda skyddshänsyn tas.

På skogsmark skall olika intressen som naturvård, kulturminnesvård, friluftsliv, turism, jakt och virkesproduktion kunna samsas.

Naturreservaten är bildade efter godkännande av kommunen.

Natura 2000 områden är av länsstyrelsen ett anspråk för naturvård. Kommunen har godkänt områdenas klassning och avgränsning.

Ny bebyggelse skall placeras så att det öppna landskapets karaktär bevaras.

Djurhållande fastigheter på landsbygden utanför tätortszonerna ska prövas positivt eftersom det bidrar till att landskapet kan hållas öppet.

Kulturmiljö

De nationella målen för kulturmiljöarbetet är:

- Ett försvarat och bevarat kulturarv.
- Ett hållbart samhälle med goda och stimulerade miljöer och med kulturmiljöarbetet som en drivande kraft i omställningen.
- Allas förståelse, delaktighet och ansvarstagande för den egna kulturmiljön.
- Nationell och internationell solidaritet och respekt inför olika gruppers kulturarv.

Kommunens ansvar för kulturmiljöarbetet kommer tydligt till uttryck i den fysiska planeringen. Synen på kulturmiljövärden och bevarandebeståndet har genomgått en successiv omdaning från betoning av det enskilda bebyggelseobjektet till ett synsätt grundat på värdet av samlade miljöer där bebyggelse, odlingslandskap och natur samverkar till helheter. Områden med kvarvarande spår från olika historiska epoker och utvecklingsfaser äger särskilda värden. Det är en viktig uppgift i planeringen att värna och bevara dessa årsringar samtidigt som det moderna samhällets behov av bebyggelse tillgodoses.

Kulturmiljön ska ses som en resurs i samhällsbyggandet. Genom att ha en tidig behandling av kulturmiljöfrågor i planeringen och samhällsbyggandet kan kulturmiljöfrågor diskuteras utan ett akut behov av skydd eller på grund av en exploatering. På så vis är det lättare att se kulturmiljöer som en resurs för tillväxt, och således även för bevarande. Med kulturhistoriskt värde avses i Arvika stad all den information som finns i bebyggelsemiljön och kulturlandskapet runt omkring oss.

Riksintressen för kulturmiljön finns redovisade i avsnittet riksintressanta områden. Förutom de bevarandevärda miljöer som behandlas i översiktsplanen, finns inom kommunen ett flertal enskilda

byggnader som inte ingår i någon angiven miljö, men som ändå har kulturhistoriska värden. Dessa finns upptagna i det framtagna kunskaps- och planeringsunderlaget "Kulturmiljöprogram" (från 1996) och skall kompletteras och revideras med inriktning på överordnade strukturer och miljöer.

Tillbyggnader, ombyggnad och andra ändringar av byggnader som upptagits i dessa utredningar skall utföras varsamt så att byggnadens särdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara enligt PBL 3:10.

För kyrkobyggnader, kyrktomter och begravningsplatser som uppförts före år 1940, krävs länsstyrelsens tillstånd vid ändring. Dessa omfattas av skydd enligt kulturminneslagen (KML). Kring flera kyrkor finns områdesbestämmelser.

Fasta fornlämningar med angränsande områden skyddas av kulturminneslagens bestämmelser. Vid markingrepp eller uppförande av byggnader mm som berör fast fornlämning krävs länsstyrelsens tillstånd.

Ställningstagande

Intressanta kulturmiljöer ska ses som en resurs för att skapa attraktivitet i samhällsbyggandet där hänsyn tas till både bevarande- och utvecklingsaspekter. Hänsyn till kulturmiljöer prioriteras i områden med riksintresse och i områden med höga kulturmiljövärden. För vissa riksintressen delar kommunen länsstyrelsens syn på området men för vissa behöver en översyn och aktualisering ske.. För de kulturmiljöer som har ett regionalt eller kommunalt intresse ska en aktualisering och avgränsning av respektive område ske.

Vid bygglovprövning gäller plan- och bygglagens bestämmelser om byggnader och deras byggnadstekniska, historiska, miljömässiga och konstnärliga värden.

För vissa riksintressen och kyrkomiljöer finns områdesbestämmelser. Befintliga områdesbestämmelser ska ses över för att säkerställa deras aktualitet och avgränsning. För miljöer med riksintresse som saknar områdesbestämmelser eller detaljplan ska behov av skydd utredas om oförenliga intressen uppkommer.

Säkerhet och risker

Räddningstjänsten samordnar risk och säkerhetsarbetet i kommunen och har utarbetat en riskanalys som finns redovisad i särskild handling.

Klimatutredningen SOU 2006:94 visar entydigt på ett varmare klimat i framtiden och på en ökad nederbörd. I Västsverige finns en ökande risk för översvämningar i Väneren och dess tillflöden. Glafs fjorden är reglerad och har bestämmelser om högsta respektive lägsta vattennivå enligt gällande vattendom. Vid extrema situationer har det visat sig att dessa gränser inte kunnat hållas och senaste översvämningen var år 2000 då vattnet i Glafs fjorden steg drygt tre meter över normal vattennivå. Ett antal sjöar och vattendrag regleras, där det vid riklig nederbörd eller snösmältning föreligger risk för översvämning.

En särskild utredning har tagits fram för att säkra staden och dess infrastruktur. Tanken är att bygga en dammanläggning i sundet, inklusive spärrdammar på både Östra och Västra Sund, och denna anläggning har godkänts av Miljödomstolen. Kommunfullmäktige har 2007 fastställt riktlinjer för bygglovgivning och fysisk planering med avseende på höga vattennivåer runt Glafs fjorden.

I Arvika finns ett utpekad område där risk för skred föreligger, kv Vagnen inom Gate, längs Viksälven. I övriga områden med skredrisk, företrädesvis lerjordar, ska behovet av stabilitetsutredningar och förebyggande åtgärder mot skred bedömas.

Jordarter som utgör särskild radonrisk är t.ex. grovsand, grus och blockrik, grusig sandig morän. Vid grundläggning på berg bedöms radonrisken bli med ledning av bergets radiumhalt. Vid byggande på sådan mark bör byggnaderna byggas radonsäkert och detta beaktas vid bygglovprövningen.

Ställningstagande

Fortgående revideringar av riskanalysen skall göras och ska ligga till grund för eventuella behov av åtgärder i samhällsplaneringen.

Vid bygglovprövning av ny- och tillbyggnation i strandnära områden ska placering av byggnader och infrastruktur prövas i varje enskilt fall med hänsyn till eventuell översvämningrisk, se särskilda riktlinjer.

Staden Arvika med omnejd skall säkras mot höga vattennivåer med en dammanläggning i sundet mellan Kyrkviken och Glafs fjorden.

Områden med stor risk för skred skall inte användas vid exploatering.

Vid byggande på mark med radonrisk bör byggnaderna byggas radonsäkert.

Vid nya exploateringar och ombyggnationer skall räddningstjänstens framkomlighet och insatstider beaktas.

Miljöfaktorer

Miljökvalitetsnormer (MKN) syftar till att skydda människors hälsa och miljön. De nivåer som en miljökvalitetsnorm anger får inte överskridas. Miljökvalitetsnormer gäller för kvävedioxid, svaveldioxid, koloxid, bensen, partiklar och bly.

Luftföroreningar kommer främst från trafik, uppvärmning samt industri och härrör både från inhemska och utländska källor. Luftkvalitetsmätningar i Arvika har utförts under perioden 1999-2007. Fortsatta undersökningar behövs för att ge ytterligare faktaunderlag samt ge förutsättningar för en bättre uppföljning och kontroll av luftkvaliteten.

Den fysiska planeringen bidrar till att förebygga risker för ohälsa och störningar genom bestämmelser i detaljplan. I Boverkets allmänna råd "Bättre plats för arbete" finns riktvärden för skyddsavstånd mellan bostäder och olika verksamheter. Dessa riktvärden anger hur man ska bygga både i befintliga och nya bostadsområden. Dessutom ska riktvärdena användas då man bygger bostäder i redan etablerade industriområden och industrier i befintliga bostadsområden. Risken för störning måste bedömas i det enskilda fallet och är avgörande för hur stort skyddsavstånd som behövs.

Bebyggelse i anslutning till järnväg bör planeras så att de riktvärden som anges i Banverkets riktlinjer för buller och vibrationer från spårbunden linjetrafik eftersträvas.

De tunga industrierna i kommunen finns framförallt inom industriområdet Lycke. Dessa verksamheter regleras genom tillstånd i miljödomstol och länsstyrelse. Tillsynsmyndighet är Arvika kommuns myndighetsnämnd.

Även verksamheter som ex. kontor, handel och restauranger ger en miljöpåverkan genom t.ex. transporter, avfallshantering, samt buller från fläktar.

Transporterna sker huvudsakligen på väg och järnväg. Som primära vägar för transporter med farligt gods rekommenderas rv 61, lv 172 och lv 175. Uppställningsplatser finns utpekade längs dessa vägar.

Transporter av farligt gods förekommer på järnväg och landsväg genom hela kommunen. Länsstyrelsens rekommendationer för skyddsavstånd vid transportleder för farligt gods skall följas i planeringen. Även bensinstationer och uppställningsplatser för fordon med farligt gods innebär risker som måste beaktas vid ny bebyggelse.

Naturvårdsverkets riktvärden för trafikbuller skall inte överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur.

Vid planering av ny bebyggelse i bullerutsatta områden ska i detaljplaneskedet redovisas vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att göra för att klara bullersituationen. För befintliga miljöer finns ett åtgärdsprogram mot vägtrafikbuller. När det gäller buller från andra verksamheter, t ex industrier, skjutbanor och motorsportområde, hänvisas till gällande rekommendationer och lagstiftning.

Skyddsavstånd till rid- och andra hästanläggningar får övervägas i det enskilda fallet i den fysiska planeringen. Särskild försiktighet bör iaktas när det gäller avstånd till skolor och förskolor.

När det gäller nya elanläggningar bör man redan vid planeringen eftersträva att exponeringen ska begränsas. Behövligt avstånd till kraftledningar ska utredas i detaljplaneskedet. Den statliga vägledning, framtagen 1996, om försiktighetsprincipen för elektriska och magnetiska fält bör följas.

Det finns ett antal äldre avfallsupplag varav alla utom Mosseberg är nedlagda, alla är identifierade och karterade. I kommunen finns ett antal områden med markföroreningar, Jössefors del av industriområde, Hillringsberg, Hamnen, kvarteret Biet och kvarteret Blästern i staden Arvika. I områden med risk för markföroreningar bör en undersökning göras tidigt i planeringen för att klarlägga typ och mängd av eventuella föroreningar. Vid speciella förhållanden kan djupare analyser behöva göras.

Det kommunala dricksvattnet distribueras av kommunen från sammanlagt sexton kommunala vattentäkter, bl.a. Racken. För Racken finns skyddsföreskrifter utfärdade. Västra Mjösjön utgör reservvattentäkt. Den kommunala vattenförsörjningen ska fortsatt säkerställas. I konfliktsituationer mellan olika naturresurser skall vatten ha

företräde framför uttag av ändliga resurser, t ex grus.

Kommunens reningsverk ska fortsatt anpassas efter en långsiktig hållbar utveckling.

I takt med en ökad andel permanentboende av fritidshus ökar belastningen på närmiljön. Tunna jordtäckten och berg i dagen, närheten till dricksvattentäkter och ytvatten medför att det kan uppstå svårigheter att anordna enskilt avlopp. VA-planer bör tas fram för områden utanför tätorten, t ex fritidshusområden, där problem med vatten- eller avloppsförsörjningen finns eller kan uppkomma.

Den kommunala avfallsanläggningens läge vid Mosseberg medför inte olägenheter för kringboende men markområdet är förorenat. Det är inte längre tillåtet att deponera brännbart och organiskt avfall varför deponin får en längre varaktighet och kan successivt sluttäckas. Avfallsanläggningen bör fortsatt utvecklas för rationell återvinning av avfall och hög tillgänglighet. Utrymme finns för verksamheten och den har bra skyddsavstånd gentemot boende i närmiljön. Miljöeffekter av gamla avslutade deponier bör fortlöpande bevakas. Återvinningsstationer finns runt om i staden och i kommundelarna.

I lagen om kommunal energiplanering sägs att kommunen i sin planering ska främja hushållningen med energi samt verka för en säker energitillförsel. I varje kommun skall det finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi till vilken ska fogas en miljökonsekvensbeskrivning. I miljöbalken påpekas vikten av att mark och vatten som är särskilt lämpliga för anläggningar för energiproduktion ska skyddas. I PBL finns bestämmelser hur långsiktig och god hushållning med energi och råvaror ska främjas. Alternativa energikällor blir allt viktigare. Lagen innehåller också bestämmelser om att bebyggelse ska lokali-

seras på ett sätt som är lämplig för energiförsörjningen.

Dagvatten innehåller många föroreningar, däribland tungmetaller. Det är angeläget att minska föroreningarna från dagvatten vid källan innan det når grund- och ytvatten. Dagvattnet bör återföras lokalt till marken för att inte rubba grundvattenbalansen allt för mycket.

Tillgången på naturgrus är god i kommunen men gruset bör trots det endast användas inom områden där inte krossat bergmaterial kan användas. Täkt av grus och sand i kommunen är koncentrerad till Lilla Gårdsås och till Sandbräckan i Brunskog. Därtill finns flera täkter av husbehovskaraktär. Bergtäkter finns på Skog, i Fjöle, Sulvik, Gryttom och Lilla Gårdsås.

Ställningstagande

Miljö kvalitetsnormerna för luft följs upp genom fortsatta undersökningar och vid planering och annan tillståndsgivning skall MKN beaktas.

Ett åtgärdsprogram mot vägtrafikbuller inom tätorten Arvika finns. En översyn av bullerzonen för flygfältet behöver göras. Buller och vibrationer från andra störande verksamheter prövas utifrån lagstiftning.

Den statliga vägledning, framtagen 1996, om försiktighetsprincipen för lågfrekventa elektriska och magnetiska fält bör följas.

Inom några utredningsområden finns markföroreningar konstaterade. I dessa samt övriga områden med risk för markföroreningar skall en undersökning göras tidigt i planeringen för att klarlägga typ och mängd av eventuella föroreningar.

Den kommunala vattenförsörjningen ska fortsatt säkerställas. Vattentäkterna skall skyddas mot konkurrerande anspråk (vattenskyddsområden).

VA-planer bör tas fram för områden utanför tätorten, t ex fritidshusområden, där problem med vatten eller avloppsförsörjningen finns eller kan uppkomma.

Avfall ska fortsatt omhändertas genom källsortering, energiutvinning och kompostering.

En energiplan skall tas fram och uppföljning ska ske under varje mandatperiod. Alternativa energikällor blir ett allt viktigare inslag i energiförsörjningen och kommunen är positiv till fortsatt fjärrvärmeutbyggnad och etablering av exempelvis vindkraftverk. Förutsättningar för etablering av vindkraftverk ska utredas .

Vid nybyggnation och sanering ska kommunen verka för att dagvattnet omhändertas lokalt (LOD).

Naturgrus är en begränsad naturtillgång som kräver hushållning för att uthålligt kunna försörja samhället med sand och grus. En masshanteringsstation bör planeras.

Riksintressanta områden

Ibland kan allmänna intressen vara av riksintresse. De är särskilt värdefulla, t.o.m. betydelsefulla för hela landet och ska skyddas mot påtaglig skada. Det innebär att man inte får fatta några beslut som leder till påtaglig skada på ett riksintresse. Miljöbalken reglerar även hur konflikter mellan olika riksintressen ska hanteras.

Det är meningen att de områden som omfattas av bestämmelserna om riksintresse ska pekats ut i en process där både centrala sektorsmyndigheter, länsstyrelsen samt berörd kommun deltar. Kommunernas översiktsplaner är tänkta att vara en del av denna process.

Kommunen ska i sin översiktliga planering redovisa och tillgodose riksintressena. Vad som utgör påtaglig skada på ett riksintresse är svårt att bedöma vid översiktsplanering och avgörs först i prövningar eller i efterföljande planering.

Kommunikationer

Riksväg 61

Riksvägen är en viktig del i tillväxtkorridoren Oslo-Karlstad-Stockholm och har en betydande roll i Arvikas tillväxt. Vägen skyddas i MB 3 kap 8 §. Vägutredning finns upprättad enl VägL 15-18§§.

Vägen är riksintresse för kommunikationer och kommunen delar detta synsätt. Vägverket har i samråd med berörda kommuner tagit fram en vägkorridor för att säkra plats för framtida sträckning. Inom föreslagen vägkorridor får åtgärder inte ske som kan äventyra riksvägens ut- och ombyggnad.

Värmlandsbanan

På Värmlandsbanan bedrivs järnvägstrafik, både lokal- och fjärrlinjer, för persontrafik och för gods-transporter. Järnvägen skyddas i MB 3 kap 8 § samt JvgL 2 kap.

Markanspråk för flera mötesplatser krävs för att öka kapaciteten i transportkorridoren Oslo-Stockholm och även söderut mot Göteborg.

Järnvägen är riksintresse för kommunikationer och kommunen delar detta synsätt. Längs med järnvägen får inte åtgärder vidtas som kan begränsa järnvägstrafiken.

Friluftsliv

Glaskogen - friluftsliv

Kuperat område av vildmarkskaraktär kring sjön Stora Gla. Området skyddas i MB 3 kap 6 §.

Ett 28 000 ha stort vildmarksområde med vattendrag, stora och små sjöar samt vidsträckta skogar. Totalt finns 300 km vandringsleder och fina kanotleder som går genom flera av reservatets närmare 80 sjöar med möjligheter till fiske och naturupplevelser. I Lenungshammar finns informationscentral med camping, kanot- och cykeluthyrning, samt serviceanläggning.

Området är av länsstyrelsen ett anspråk på att vara riksintresse för friluftsliv. Kommunen delar denna syn och avgränsning av området. Friluftslivets och naturvårdens intressen skall ha företräde vid etableringar inom området.

Kulturmiljö

Bergs Klätt

Bergs Klätt uppvisar ett för Glafs fjordens bronsåldersbebyggelse karakteristiskt fornlämningsbestånd av stort arkeologiskt och kulturgeografiskt intresse. Bergs Klätt utgör naturreservat med intressant landskapsbild, flora och fauna. Vid gården Berg har 1700-talsbebyggelse bevarats som illustrerar boställsförordningarnas byggnadssätt och ingår i naturreservat.

Finnebäck och Tortan m fl

Småskaligt odlingslandskap i den värmländska skogsbygden där välbevarade byar med 1700- och 1800-talsbebyggelse ger en föreställning om äldre tiders odlingsystem, bebyggelsestruktur och byggnadssätt.

Rudsklätten

En fornlämningsmiljö från bronsålder och äldre järnålder som belyser traktens äldsta bebyggelsehistoria. En fornborg, hällkista och ett stort antal rösen finns i miljön. I området ingår Sölje nedlagda järn- och glasbruk med herrgård, gårdarna Västra Rud och Näs.

Områdena är av länsstyrelsen och riksantikvarieämbetet ett anspråk på att vara riksintressanta för kulturminnesvården enligt MB 3 kap 6 §.

Kommunen delar länsstyrelsens och riksantikvarieämbetets syn och avgränsning vad gäller Bergs Klätt och Rudsklätten. Dessa innefattar värden för naturvård, kulturmiljövård och rörligt friluftsliv. Inom områdena bör inte ny bebyggelse tillkomma annat än som begränsad komplettering i anslutning till redan befintlig bebyggelse.

För Finnebäck, Tortan och Talken finns områdesbestämmelser upprättade. Kommunen bedömer att en aktualisering och översyn av områdets avgränsning behöver ske.

Mölnerud

Bymiljö med osedvanligt många välbevarade byggnader i regionalt präglad utförande från tiden före och efter 1700- och 1800-talens skiftesreformer. Faluröda mangårdsbyggnader med skiffertak regelbundet utformade i två våningar, timrade bodar och ängslador, kvarnruin med hjulgrav och fördämningsvall.

Området är av länsstyrelsen och riksantikvarieämbetet ett anspråk på att vara riksintressant för kulturvård enligt MB 3 kap 6 §.

Kommunen delar länsstyrelsens och riksantikvarieämbetets syn på området men dess avgränsning måste göras tydligare.

Befintlig bebyggelse skall bevaras på ett sådant sätt att byns kulturmiljö vidmakthålls och ny bebyggelse skall medges enbart för att öka möjligheterna till byns bevarande. Särskilda krav kommer då att ställas med hänsyn till byggnads placering i terrängen, utformning, material och färgsättning. Vid ökat tryck på förändring bör områdesbestämmelser tas fram för att få en helhetsbild på områdets framtida utveckling.

Naturmiljö

Finnbygder – Mjögshöjden, Hundviken, Lilla Mången, Danielstorp och Olofstorp

Områden där finsk invandring skedde på 1500- och 1600-talen och där den typiska odlingsmarken finns representerad. I dessa fall har markerna hävdats kontinuerligt fram till våra dagar.

Delområdena består av öppna små åkertegar, hackslätt ängar som hävdats med lie och trädlösa naturbetesmarker. Växtsamhällena är art- och individrika bl.a. förekommer fältgentiana, brudsporre och slättergubbe.

Stora Gårdsås

Representativ och välbevarad bymiljö med välhållade hagmarker.

Byamossarna

Byamossarna utgör ett stort, sammanhängande myrområde av vildmarks karaktär med representativa myrtyper.

Områdena är av länsstyrelsen och naturvårdsverket ett anspråk på att vara riksintressant för naturvård. Alla naturmiljöer skyddas i MB 3 kap 6 §.

De ingår i länsstyrelsens program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturvärden och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Genomförande av bevarandeprogram och bevarandeplan krävs för att bibehålla det småskaliga odlingslandskapet.

Kommunen delar länsstyrelsens och naturvårdsverkets syn och avgränsning av områdena vad gäller Byamossarna. Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt.

För finnbygderna och Stora Gårdsås behöver en aktualisering och översyn av områdenas avgränsning ske. Områdenas värden påverkas negativt av nedlagd eller minskat brukande och hävd av jordbruksmarker.

Inom varje område skall naturvårdens intressen prioriteras.

Gillbergaskålen - Stora Gla

Gillbergaskålen och Stora Gla är en del av området Glaskogen. Det är sjön Stora Gla med omgivningarna samt området mellan Stora Gla och Glafs fjorden som är de intressanta. I detta parti framträder Gillbergaskålens struktur särskilt väl genom uddar och vikar i sjön Stora Gla och genom de parallella sprickdalarna mellan Stora Gla och Glafs fjorden.

Den berggrundsgeologiska formationen Gillbergaskålen är grunden för det geologiska riksintresset. Stora Gla är en klarvattensjö med extremt klart vatten. Området hyser värdefull fiskfauna som storväxt öring och ursprunglig röding. Större delen av arealen ägs av ett stort skogsbolag.

Området är av länsstyrelsen och naturvårdsverket ett anspråk på att vara riksintressant för naturvård och skyddas i MB 3 kap 6 §.

Kommunen delar länsstyrelsens och naturvårdsverkets syn på området. De geologiska värdena är inte hotade. Området är ett kuperat barr- och lövskogslandskap som innefattar värden för naturvård, turism, rörligt friluftsliv, permanentboende, fritidsboende, skogsbruk.

Källförteckning

Befolkningsprognos 2006-2015, Statisticon AB
Boverkets allmänna råd "Bättre plats för arbete"
Broschyrer om Arvikas historia 2001-2002, Arvika kommun
Diverse författningar, Sveriges Riksdag *Vision Arvika 2010*, Arvika kommun
Handelsutredningar, Handelns Utredningsinstitut
Historieböcker bl a sockenböcker, Arvika kommuns bibliotek
Inventering bebyggelse i Arvika, Susanna Björklöf
Järnbruk, pappersbruk, glasbruk i Arvikabygden, Annalena Nordström
Klimatutredningen, SOU 2006:94
Kulturhistorisk inventering i Arvika kommun 1972-1976, Värmlands museum
Kulturmiljöprogram för Arvika kommun
Kyrkan mitt i byn, Arvika kommun
Kyrkvikens vatten, Arvika kommun
Luftkvalitetsmätningar i Arvika tätort, Arvika kommun
Miljöpolicy, Arvika kommun
Nationella miljökvalitetsmålen
Nationella målen för kulturmiljöarbetet
Natura 2000, Länsstyrelsen
Naturvårdsinventering, Arvika kommun
Om Arvika, Reidar Nordenberg
Riksintressen, Länsstyrelsen
Risk- och sårbarhetsanalys, Arvika kommun
Statistik, SCB
Strandbiotopsinventering, Arvika kommun
Trafikplan, Arvika kommun
Vägar till Historien, Länsstyrelsen, Vägverket